

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКУЛЬПТУРА

Освітня програма **«Образотворче мистецтво»**

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 8 від 18. 01. 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Скульптура
Викладач (-і)	Кіндрачук Володимир Богданович – старший викладач Бойчук Богдан Васильович - кандидат мистецтвознавства, професор
Контактний телефон викладача	+380963726581
Е-mail викладача	volodymyr.kindrachuk@pnu.edu.ua boichuk.b@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	42 кредити ЄКТС, 1260 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предмет вивчення навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів зі скульптурою як мовою образотворчого мистецтва, набутті ними відповідних теоретичних знань та практичних навичок. Також програма має на меті розвинути в студентів просторове та абстрактне мислення, навички моделювання об'ємно-просторових форм.</p> <p>Програма дисципліни «Скульптура» передбачає поєднання коротких ввідних лекційних матеріалів із практичним курсом і великим об'ємом самостійної роботи.</p> <p>Навчальний курс „Скульптура” має на меті підготувати кваліфікованого фахівця (художника і педагога) з образотворчого мистецтва із високими духовними та культурними характеристиками, розвинутим творчим мисленням, відповідним професійним рівнем художньої майстерності.</p> <p>Скульптура як навчальна дисципліна має необмежені можливості для творчого розвитку мистця і позитивно впливає на формування творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Скульптура» – це дисципліна за вибором студента, введення якої дозволяє поглиблено вивчити скульптуру, як вид образотворчого мистецтва, ознайомитись з багатою спадщиною українського мистецтва. Основною метою і завданням курсу є оволодіння технологією і техніками скульптури та застосування набутих знань і навичок у власній мистецькій та педагогічній діяльності.</p> <p>Метою викладання дисципліни є: підготувати фахівця з високим рівнем майстерності, здатного самостійно творчо вирішувати завдання із скульптури.</p> <p>Основні цілі викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познайомити студента з усіма скульптурними технологіями і техніками; – навчити студента орієнтуватись у видах і жанрах мистецтва, користуватись виражальними засобами, стилістикою та мовою пластики; – виробити знання, уміння і навички, які дозволять студентові самостійно виконувати творчі завдання, а також застосовувати їх в мистецькій діяльності. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.

ФК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого мистецтва, та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	396
самостійна робота	852

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3,4,5,6,7,8	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	2,3,4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
2 курс III семестр. (Залік).			
Модуль 1. Декоративна архітектурно-оздоблювальна пластика			
Тема 1. Вступна лекція. Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Мета та завдання спецкурсу. Скульптурні матеріали та інструменти. Методика і послідовність виконання завдань. Скульптура, творчість індивідуальність.	2		
Тема 2. Ліпка елементу архітектурного декору (капітель, консоль, розета тощо)		36	80
Тема 3. Рельєфна композиція архітектурного об'єкту, ансамблю, площі, вулиці.		37	70
2 курс IV семестр. (Екзамен).			
Модуль 2. Портрет з руками.			
Тема 4. Лекція. Анатомічні та пластичні особливості верхньої вільної кінцівки людини. Пропорції та форма її частин, зокрема кисті. Портрети з руками у доробку видатних митців-скульпторів. Створення та підсилення образу за допомогою міміки обличчя та жестів рук.	2		
Тема 5. Тематичне вирішення кисті руки (кругла скульптура).		50	80
Тема 6. Тематичне вирішення півфігури людини (рельєф).		38	100
3 курс V семестр. (Залік).			
Модуль 3. Скульптура в твердому матеріалі.			
Тема 7. Лекція. Специфіка роботи в твердому матеріалі. Властивості різних порід дерева і каменю (види обробки та інструменти). Технологічні особливості в роботі над скульптурним твором в теракоті чи шамоті. Анімалістична пластика в доробку відомих скульпторів.	2		
Тема 8. Анімалістична пластика в твердому матеріалі (кругла скульптура)		30	60
Тема 9. Тематичне вирішення півфігури людини (рельєф).		28	60
3 курс VI семестр. (Екзамен).			
Модуль 4. Фігуративна композиція.			
Тема 10. Фігура людини в скульптурних творах видатних митців. Пропорції, кістяк, основні групи м'язів голови, торсу і кінцівок. Особливості ліпки фігури в рельєфі.	2		

Технологічні вимоги гальванопластики, карбування, литва. Медальєрство. Гліптика (інталії, геми, камеї). Специфіка різьблення в дорогоцінних і напівдорогоцінних каменях.			
Тема 11. Стилізоване вирішення оголеної фігури людини в твердому матеріалі.		30	60
Тема 12. Ліпка копії огленої фігури людини з роботи відомого скульптора.		28	60
4 курс VII семестр. (Екзамен).			
Модуль 4. Рельєф фігури людини.			
Тема 13. Особливості роботи над фігурою людини. Пропорції, пластика, образ. Садово-паркова скульптура. Монументальне мистецтво українських та зарубіжних населених пунктів різних періодів та стилів. Їх зміст, значення та ідейне навантаження.	2		
Тема 14. Рельєф тематичного вирішення фігури людини.		53	110
Тема 15. Виконання ескізу або фрагменту садово-паркової скульптури в твердому матеріалі.		50	100
4 курс VIII семестр. (Екзамен).			
Модуль 5. Багатофігурна тематична композиція.			
Тема 16. Лекція. Багатофігурні сюжетно-тематичні скульптурні твори в українському та світовому мистецтві. Образне вирішення та відтворення діалогу персонажів багатофігурних творів за допомогою пластичної мови. Мистецтво скульптури і сучасність (новітні пластичні матеріали).	2		
Тема 17. Двофігурна тематична композиція в твердому матеріалі (кругла скульптура).		58	120
6. Система оцінювання дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, встановлення якості набутих компетенцій, формування рейтингу успішності, мотивації студентів до систематичної праці. Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах систематичності, об'єктивності, прозорості та рівності вимог.</p> <p>Контрольні заходи включають поточний контроль, проміжний контроль, підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться впродовж семестру та включає перевірку поетапної роботи над завданнями. Проміжний контроль проводиться наприкінці логічно завершеної практичної роботи у формі відкритих оглядів, на яких можуть бути присутні викладачі кафедри.</p>		

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного семестру у формі кафедрального огляду, організованого студентами у формі експозиції. За результатами такого огляду виставляється залікова чи екзаменаційна оцінка.

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника:

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozhenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Скульптура» проводиться у формі (заліку – 3 і 5 семестри, екзамену – 4, 6, 7 і 8 семестри.

Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, а також складання заліку чи екзамену.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт.

2 курс III семестр. (Залік).

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 2	30
Тема 3	30
Самостійна робота	
Тема 2	20
Тема 2	20
Заг. к-ть	100

2 курс IV семестр. (Екзамен).

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 5	40
Тема 6	40
Самостійна робота	
Тема 5	10
Тема 6	10
Заг. к-ть	100

3 курс V семестр. (Залік).

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 8	30
Тема 9	30
Самостійна робота	
Тема 8	20
Тема 9	20
Заг. к-ть	100

3 курс VI семестр. (Екзамен).

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 11	40
Тема 12	40
Самостійна робота	
Тема 11	10
Тема 12	10
Заг. к-ть	100

4 курс VII семестр. (Екзамен).

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	
Тема 14	40
Тема 15	40

	<table border="1"> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Тема 14</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Тема 15</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Заг. к-ть</td> <td>100</td> </tr> </table>	Самостійна робота		Тема 14	10	Тема 15	10	Заг. к-ть	100																						
	Самостійна робота																														
Тема 14	10																														
Тема 15	10																														
Заг. к-ть	100																														
	<p style="text-align: center;">4 курс VIII семестр. (Екзамен).</p> <table border="1"> <tr> <td>Вид навчальної діяльності</td> <td>Максимальна кількість балів</td> </tr> <tr> <td>Практичні заняття Тема 17</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Заг. к-ть</td> <td>100</td> </tr> </table>	Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Практичні заняття Тема 17	80	Самостійна робота	20	Заг. к-ть	100																						
Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів																														
Практичні заняття Тема 17	80																														
Самостійна робота	20																														
Заг. к-ть	100																														
Вимоги до письмової роботи	<p>Студенти виконують творчі завдання із самостійної роботи. Під час самостійної роботи студенти виконують творчі роботи згідно тематики силябусу та завдань визначених викладачем. Це завдання переважно стосуються пошуку композиційного вирішення роботи.</p> <p>Конвертація балів за кожену тему самостійної роботи:</p> <p>4,6,7 семестри</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>3,5, 8 семестри</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		10	4		8	3		6	2		-	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		20	4		15	3		11	2		-
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																													
5		10																													
4		8																													
3		6																													
2		-																													
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																													
5		20																													
4		15																													
3		11																													
2		-																													

<p>Практичні заняття</p>	<p>Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Конвертація балів з навчальної дисципліни за кожен тему практичного заняття:</p> <p>3, 5 семестр:</p> <table border="1" data-bbox="609 409 1500 638"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>4, 6, 7 семестр:</p> <table border="1" data-bbox="609 710 1500 938"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>8 семестр:</p> <table border="1" data-bbox="609 1010 1500 1238"> <thead> <tr> <th>Національна оцінювання</th> <th>шкала</th> <th>Конвертація у бали</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5</td> <td></td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		30	4		23	3		15	2		-	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		40	4		30	3		20	2		-	Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали	5		80	4		60	3		40	2		-
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																																												
5		30																																												
4		23																																												
3		15																																												
2		-																																												
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																																												
5		40																																												
4		30																																												
3		20																																												
2		-																																												
Національна оцінювання	шкала	Конвертація у бали																																												
5		80																																												
4		60																																												
3		40																																												
2		-																																												
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozhenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p>																																													

<p>Підсумковий контроль</p>	<p style="text-align: center;">Вивчення дисципліни передбачає <u>залік</u> в кінці 3 та 5 семестра.</p> <p>Залік виставляється на останньому занятті. Оцінка у 100 – бальній шкалі формується як сума балів за практичні заняття та самостійну роботу студента.</p> <p style="text-align: center;">Вивчення дисципліни передбачає <u>екзамен</u> в кінці 4, 6, 7, 8 семестра.</p> <p>Семестровий контроль у формі екзамену здійснюється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, Виставляється підсумкова оцінка за практичні заняття та самостійну роботу студента у 100 – бальній шкалі.</p> <p>При отриманні студентом від 1 до 50 балів студент повинен перездати завдання до тем занять за другим талоном. Якщо підсумкова кількість балів з дисципліни складає мінімум 51 та максимум 100 балів, студент має право скласти екзамен у разі виявлення ним бажання підвищити рейтингову оцінку з навчальної дисципліни. При цьому оцінка за екзамен виставляється на основі виконаних студентом екзаменаційних завдань і вважається остаточною.</p> <p>Присутність студента на іспиті у день його складання є обов'язковою і не залежить від принципу нарахування підсумкової кількості балів за вивчення навчальної дисципліни.</p> <p>Складання екзамену передбачає виконання студентами окремого завдання, яке передбачає контроль навичок і знань з дисципліни «Скульптура», здобутих студентами під час навчального семестру. Протягом часу, який виділений на екзаменаційне завдання з дисципліни, студент повинен виконати ескіз або роботу з пластиліну, тематика якої повинна відповідати змістовому модулю.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами практичних творчих робіт, замальовок тощо.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf, метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування. 2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання- 	

[академічному-плагіату.pdf](#) , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf> , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Крамарчук Х., Мотиль Я., Білінська О. Історія мистецтва та архітектури. Частина I. Львів: Львівська політехніка, 2022. 176 с.
2. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ: Ліра - К, 2021. 182 с.
3. Степовик Д. Скульптор Михайло Черешньовський. Життя та творчість. Київ, 2000. 224 с.
4. С'юзі Горж. Коротка історія мистецтва. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.
5. Габора В. Архипенко в західноукраїнському мистецькому дискурсі. Львів: Піраміда, 2019. 300 с.
6. Клочко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. Київ: ArtHuss, 2019. 256 с.
7. Гогль В., Диба Ю. Скульптура. Ілюстрована енциклопедія у 15-ти томах. Том 1. А – Ааянт. Львів: Львівська політехніка, 2020. 408 с.
8. Скляренко Г. Нова українська скульптура. Київ: ArtHuss, 2020. 304 с.
9. Мальгіна М. Кам'яна скульптура Криму. Київ: Родовід, 2006. 24 с
10. Бірюльов Ю. Львівська скульптура. Львів: Апріорі, 2015. 520 с.

Інформаційні ресурси

1. Релігійно-Інформаційна Служба України https://risu.ua/about_us
2. Нариси з історії українського мистецтва <https://ukrartstory.com.ua/tekst-statti/ikonopis-chastina-2.html>

**Викладач _____ ст. викл. Кіндрачук В. Б.
проф. Бойчук Б.В.**